

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА
УПРАВЛІННЯ
ОБЛІКОВО-ФІНАНСОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ФІНАНСІВ, БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ ТА
СТРАХУВАННЯ

ФІНАНСОВА ІНФРАСТРУКТУРА:

методичні рекомендації для проведення практичних занять
здобувачам вищої освіти ступеня «бакалавр»
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
денної форми навчання

УДК 336.7
Ф59

Друкується за рішенням науково-методичної комісії обліково-фінансового факультету Миколаївського національного аграрного університету від 18.03.2021 р., протокол № 8.

Укладач:

О. А. Боднар – канд. екон. наук, асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування. Миколаївський національний аграрний університет.

Рецензенти:

Д. В. Калнауз – керуючий відділенням «Миколаївське» Миколаївського регіонального управління АТ КБ «ПриватБанк»;

Ю. Ю. Чебан – канд. екон. наук, доцент кафедри обліку і оподаткування, Миколаївський національний аграрний університет.

© Миколаївський національний аграрний університет, 2021

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Тематичний план дисципліни	6
Рекомендації щодо виконання практичних занять.....	7
Теми та плани практичних занять	8
Практичне заняття №1. Суть, призначення та роль фінансової інфраструктури	8
Практичне заняття № 2-3. Складові фінансової інфраструктури	10
Практичне заняття № 4-5. Інструментальна наповненість фінансової інфраструктури.....	14
Практичне заняття № 6-7. Банківська система як інституційна складова фінансової інфраструктури	16
Практичне заняття № 8-9. Фінансові компанії – елементи фінансової інфраструктури.....	18
Практичне заняття № 10-11 Страхові компанії та недержавні пенсійні фонди	20
Практичне заняття № 12-13. Біржі як суб'єкти обслуговуючої фінансової інфраструктури	22
Практичне заняття № 14-15. Суб'єкти інформаційного забезпечення функціонування фінансової інфраструктури	25
Питання для підсумкового контролю знань	29
Список рекомендованої літератури.....	30

ВСТУП

Дисципліна «Фінансова інфраструктура» висвітлює забезпечувальну сутність і роль фінансів як елемента економічної інфраструктури, представлений комплексом галузей, установ та механізмів, що забезпечують функціонування економіки.

Проблемні питання, які розкриваються при вивченні дисципліни: суть, призначення та роль фінансової інфраструктури; складові фінансової інфраструктури. інструментальна наповненість фінансової інфраструктури; банківська система як інституційна складова фінансової інфраструктури. фінансові компанії – елементи фінансової інфраструктури. страхові компанії та недержавні пенсійні фонди; біржі як суб'єкти обслуговуючої фінансової інфраструктури; суб'єкти інформаційного забезпечення функціонування фінансової інфраструктури.

Мета: набуття здобувачами вищої освіти знань щодо сутності фінансової інфраструктури, її місця і ролі в фінансовій системі ринкової економіки, її складових, взаємозв'язку фінансової інфраструктури з іншими секторами фінансової системи держави.

Завдання дисципліни: вивчення сутності, призначення та ролі фінансової інфраструктури, її складових; інструментальної наповненості фінансової інфраструктури.

Об'єктом дослідження дисципліни є процеси взаємозв'язку суб'єктів фінансової інфраструктури з іншими секторами фінансової системи держави.

Предметом є сукупність теоретичних, методичних і практичних аспектів функціонування фінансової системи України в контексті забезпечення взаємовідносин, що виникають у процесі здійснення основних фінансових операцій за участі держави, фінансових інститутів та інших суб'єктів економіки.

До системи компетентностей належать:

Інт К. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів та положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 6. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 7. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 9. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 10. Здатність працювати у команді.

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 12. Здатність працювати автономно.

ФК1. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

ФК2. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ФК3. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ФК 9. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

ФК 10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

ФК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПРН 2. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПРН 3. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПРН 4. Знати механізм функціонування державних фінансів, у тому числі бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПРН 7. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПРН 10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПРН 12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПРН 13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПРН 14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПРН 16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН 17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

ПРН 18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПРН 19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПРН 20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

Змістові модулі курсу			Найменування тем	Розподіл навчального часу				Термін виконання, тиждень	Термін контрольного заходу
Найменування	Обсяг, кредитів	Сума балів		Всього	лекції	практичні	самостійна робота		
Поняття фінансової інфраструктури та її місце в фінансовій системі	1	20-35	Тема 1. Суть, призначення та роль фінансової інфраструктури	7	1	2	4	1	1
			Тема 2. Складові фінансової інфраструктури	11	1	4	6	2,3	3
			Тема 3. Інструментальна наповненість фінансової інфраструктури	12	2	4	6	4,5	5
Разом за змістовим модулем 1				30	4	10	16	x	x
Інститути фінансової інфраструктури України	2	40-65	Тема 4. Банківська система як інституційна складова фінансової інфраструктури	12	2	4	6	6,7	7
			Тема 5. Фінансові компанії – елементи фінансової інфраструктури	12	2	4	6	8,9	9
			Тема 6. Страхові компанії та недержавні пенсійні фонди	12	2	4	6	10, 11	10
			Тема 7. Біржі як суб’єкти обслуговуючої фінансової інфраструктури	12	2	4	6	12, 13	13
			Тема 8. Суб’єкти інформаційного забезпечення функціонування фінансової інфраструктури	12	2	4	6	14, 15	15
Разом за змістовим модулем 2				60	10	20	30	x	x
x	3	60-100	Всього	90	14	30	46	x	x

РЕКОМЕНДЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичні завдання з курсу «Фінансова інфраструктура» виконуються здобувачами вищої освіти протягом семестру згідно з програмою курсу з метою закріплення теоретичних знань. Викладачем, який веде практичні заняття, здійснює поточний контроль виконання практичних завдань шляхом перевірки наявності виконаних завдань та індивідуальної співбесіди зі здобувачем вищої освіти за кожним завданням. Кожне завдання оцінюється окремо відповідно до встановлених критеріїв оцінки.

Виконання практичних завдань має творчий характер. Попередньо здобувач вищої освіти повинен вивчити відповідні теми за рекомендованою літературою, список якої наведено в кінці робочої програми.

Далі слід детально вивчити матеріал за даною темою викладений у рекомендованих підручниках, навчальних посібниках та додаткової літератури, в тому числі періодичній, зібрати фактичний матеріал, якщо цього вимагає зміст, глибоко з'ясувати питання і тільки після цього приступити до виконання практичної роботи.

При вирішенні задач потрібно дотримуватися такого порядку:

1. Оволодіти основним змістом теми, використовуючи рекомендовану літературу та конспект відповідної лекції.
2. Ознайомитись з умовами завдання, продумати методику вирішення задачі.
3. Виконати рішення, дотримуючись його логічної послідовності та пояснюючи хід виконання розрахунків. При необхідності результати розрахунків внести до відповідних таблиць;
4. Проаналізувати отримані результати, сформулювати висновки, що пояснюють їх економічний зміст.

З незрозумілих питань курсу здобувач вищої освіти може одержати консультацію викладача дисципліни у відповідні дні, за графіком, установленим кафедрою.

ТЕМИ ТА ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичне заняття № 1

Тема: Суть, призначення та роль фінансової інфраструктури – 2 год.

Мета: засвоєння здобувачами вищої освіти сутності інфраструктури, ринкової інфраструктури, фінансової інфраструктури, її ролі та елементів.

Питання для опитування:

1. Поняття фінансової інфраструктури.
2. Взаємозв'язок фінансової інфраструктури, фінансового ринку, фінансових послуг.
3. Елементи фінансової інфраструктури.

Додаткові питання:

1. Поняття “інфраструктура”, “ринкова інфраструктура”, фінансовий ринок”, “інфраструктура фінансового ринку”, “фінансова інфраструктура”.
2. Напрями концепції ринкової інфраструктури: концепція накладних витрат, Інституційна концепція, Концепція розподільна, маркетингова концепція, логістична концепція.
3. Взаємозв'язок і взаємозалежність між економікою та фінансами.
4. Теорії розвитку: фінансових посередників; фінансових ринків; фінансових послуг; законодавчої бази.
5. Взаємозв'язок фінансової інфраструктури, фінансового ринку, фінансових послуг.
6. Елементи фінансової інфраструктури.
7. Функції, принципи та властивості інфраструктури фінансового ринку.

Ключові слова: інфраструктура, ринкова інфраструктура, фінансова інфраструктура, організації, законодавче регламентування.

Keywords: *infrastructure, market infrastructure, financial infrastructure, organizations, legislative regulation.*

Для успішного виконання тестових і практичних завдань за темою «Суть, призначення та роль фінансової інфраструктури» рекомендується опрацювати наступні **літературні джерела:**

- основні [2, 3 11, 15-50];
- додаткові [1; 4-10, 12-14].

Практичні завдання:

Завдання 1. Користуючись науковою літературою, знайти 5-7 визначень науковців поняттю «Фінансова інфраструктура». Порівняти їх. Відповідь оформити у вигляді таблиці.

Термін	Визначення	ПІБ науковця	Праця науковця

Завдання 2. Підготувати презентації на тему «Фінансова інфраструктура різних країн (приклад окремої країни) або «Формування фінансової інфраструктури конкретної країни (історичні аспекти, ретроспектива)».

Тестові завдання:

1. Скільки основних теорій фінансової інфраструктури можна виділити?
 - а) 5;
 - б) 4;
 - в) 3;
 - г) 2.
2. Сукупність різноманітних форм мобілізації й використання фондів фінансових ресурсів для фінансового забезпечення – це:
 - а) фінансовий ринок;
 - б) ринок фінансових послуг;
 - в) фінансова послуга;
 - г) фінансова інфраструктура.
3. Сфера діяльності його учасників з метою надання та споживання певних видів фінансових послуг – це:
 - а) фінансовий ринок;
 - б) ринок фінансових послуг;
 - в) фінансова послуга;
 - г) фінансова інфраструктура.
4. Сукупність обмінно-перерозподільних відносин, пов'язаних з процесами купівлі-продажу фінансових ресурсів, необхідних для здійснення виробничої та фінансової діяльності – це:
 - а) фінансовий ринок;
 - б) ринок фінансових послуг;
 - в) фінансова послуга;
 - г) фінансова інфраструктура.
5. Яка з передумов не відноситься до функціонування фінансової інфраструктури?
 - а) законодавча база;
 - б) інструментальне наповнення;
 - в) державне управління;
 - г) Організаційна фінансова інфраструктура.
6. Скільки секторів прийнято виділяти в системі національних рахунків?
 - а. 2;
 - б. 3;
 - в. 4;

г. 5.

7. Яка передумова базується на розробці і запровадженні механізмів правового забезпечення?

- а) законодавча база;
- б) інструментальне наповнення;
- в) державне управління;
- г) організаційна фінансова інфраструктура.

8. Фінансова інфраструктура відображає взаємозв'язок і взаємозалежність між економікою та ...

- а) державою;
- б) населенням;
- в) інфраструктурою;
- г) фінансами.

9. Яка з передумов являє собою сукупність законів, що регулюють функціонування фінансових інститутів та інституцій?

- а) законодавча база;
- б) інструментальне наповнення;
- в) державне управління;
- г) організаційна фінансова інфраструктура.

10. Що складає оболонку фінансової інфраструктури?

- а) законодавча база;
- б) інструментальне наповнення;
- в) державне управління;
- г) організаційна фінансова інфраструктура.

Практичне заняття № 2

Тема: «Складові фінансової інфраструктури» (1 год.)

Мета: засвоєння здобувачами вищої освіти складових фінансової, управлінської, інституціональної та обслуговуючої інфраструктури.

Питання для опитування:

- 1. Управлінська фінансова інфраструктура.
- 2. Інституціональна фінансова інфраструктура.
- 3. Обслуговуюча фінансова інфраструктура.

Додаткові питання:

- 1. Що таке організаційна фінансова інфраструктура?
- 2. Що таке інституціональна фінансова інфраструктура?
- 3. Що таке управлінська фінансова інфраструктура.
- 4. Національний банк України, комерційні банки.
- 5. Фінансові компанії — лізингові, факторингові, з фінансування будівництва житла.

Ключові слова: фінансова інфраструктура, організації, законодавче регулювання, інститути, інституції, обслуговування, учасники, банки, посередники, небанківські установи, страхові компанії.

Keywords: financial infrastructure, organizations, legislative regulation, institutions, institutions, services, participants, banks, intermediaries, non-bank institutions, insurance companies.

Для успішного виконання тестових і практичних завдань за темою «Складові фінансової інфраструктури» рекомендується опрацювати наступні **літературні джерела:**

- основні [2, 3 11, 15-50];
- додаткові [1; 4-10, 12-14].

Практичні завдання:

Завдання 1. Зробити порівняльну таблицю органів управління фінансової інфраструктури: назва, дата створення, повноваження, сфера впливу (Міністерство фінансів України, ДФС, Державна аудиторська служба, Рахункова палата, Пенсійний фонд, Дирекції фондів соціального страхування, Нац.комісія цінних паперів та фондового ринку).

Завдання 2. Підготувати презентацію про діяльність окремого органу управління фінансової інфраструктури (на вибір).

Завдання 3. Зробити вибірку основних законодавчо-нормативних документів, що регламентують діяльність окремих суб'єктів інституційної фінансової інфраструктури. Оформити у вигляді таблиці (представник інституційної фінансової інфраструктури, вимоги для створення, документи, що регламентують їх діяльність).

Тестові завдання:

1. Управлінська фінансова інфраструктура:

а) являє собою сукупністю фінансових органів, на які покладені функції оперативного управління в сфері державних фінансів та регулятивної діяльності щодо інституцій фінансового та страхового ринків і ринку фінансових послуг, а також фінансові служби галузевих міністерств і відомств, підприємств, організацій та установ;

б) це сукупність фінансових інституцій, які функціонують на фінансовому ринку та ринку фінансових послуг, виконуючи функції щодо мобілізації, переміщення та інвестування ресурсів;

в) включає тих суб'єктів, які виконують функції організаційних посередників на фінансовому ринку (біржі, торгівці цінними паперами) та допоміжні функції на ринку цінних паперів (реєстратори, депозитарії, клірингові центри та ін.);

г) є досить розгалуженим і складним суспільним явищем, яке включає різні за змістом діяльності та призначення установи і організації, що забезпечують функціонування фінансів.

2. Сукупність фінансових органів держави залежить від:

- а) 1 чинника;
- б) 2 чинників;
- в) 3 чинників;
- г) 4 чинників.

3. В Україні до складу фінансових органів не включають:

- а) Мінфін;
- б) Нацкомфінпослуг;
- в) Кабмін;
- г) Пенсійний фонд.

4. Інституційна фінансова інфраструктура:

а) являє собою сукупністю фінансових органів, на які покладені функції оперативного управління в сфері державних фінансів та регулятивної діяльності щодо інституцій фінансового та страхового ринків і ринку фінансових послуг, а також фінансові служби галузевих міністерств і відомств, підприємств, організацій та установ;

б) це сукупність фінансових інституцій, які функціонують на фінансовому ринку та ринку фінансових послуг, виконуючи функції щодо мобілізації, переміщення та інвестування ресурсів;

в) включає тих суб'єктів, які виконують функції організаційних посередників на фінансовому ринку (біржі, торгівці цінними паперами) та допоміжні функції на ринку цінних паперів (реєстратори, депозитарії, клірингові центри та ін.);

г) є досить розгалуженим і складним суспільним явищем, яке включає різні за змістом діяльності та призначення установи і організації, що забезпечують функціонування фінансів.

5. До основних суб'єктів фінансової інфраструктури не належить:

- а) Нацкомфінпослуг;
- б) НБУ;
- в) Комерційні банки;
- г) Небанківські кредитні установи.

6. Факторингові компанії функціонують:

- а) у галузі фінансового лізингу;
- б) у борговій сфері;
- в) у сфері соціального страхування;
- г) у всіх вище перелічених сферах.

7. Основні фінансова інституція у сфері грошового ринку-це:

- а) комерційний банк;
- б) НБУ;
- в) Нацкомфінпослуг;
- г) Мінфін.

8. Обслуговуюча фінансова інфраструктура:

а) являє собою сукупністю фінансових органів, на які покладені функції оперативного управління в сфері державних фінансів та регулятивної

діяльності щодо інституцій фінансового та страхового ринків і ринку фінансових послуг, а також фінансові служби галузевих міністерств і відомств, підприємств, організацій та установ;

б) це сукупність фінансових інституцій, які функціонують на фінансовому ринку та ринку фінансових послуг, виконуючи функції щодо мобілізації, переміщення та інвестування ресурсів;

в) включає тих суб'єктів, які виконують функції організаційних посередників на фінансовому ринку (біржі, торгівці цінними паперами) та допоміжні функції на ринку цінних паперів (реєстратори, депозитарії, клірингові центри та ін.);

г) є досить розгалуженим і складним суспільним явищем, яке включає різні за змістом діяльності та призначення установи і організації, що забезпечують функціонування фінансів.

9. Функціонують на кредитному ринку, на відміну від комерційних банків мають вужче коло операцій і відносні кредитні спілки:

а) спеціалізовані банки;

б) універсальні банки;

в) парабанки;

г) НБУ.

10. Організаційна фінансова інфраструктура:

а) являє собою сукупністю фінансових органів, на які покладені функції оперативного управління в сфері державних фінансів та регулятивної діяльності щодо інституцій фінансового та страхового ринків і ринку фінансових послуг, а також фінансові служби галузевих міністерств і відомств, підприємств, організацій та установ;

б) це сукупність фінансових інституцій, які функціонують на фінансовому ринку та ринку фінансових послуг, виконуючи функції щодо мобілізації, переміщення та інвестування ресурсів;

в) включає тих суб'єктів, які виконують функції організаційних посередників на фінансовому ринку (біржі, торгівці цінними паперами) та допоміжні функції на ринку цінних паперів (реєстратори, депозитарії, клірингові центри та ін.);

г) є досить розгалуженим і складним суспільним явищем, яке включає різні за змістом діяльності та призначення установи і організації, що забезпечують функціонування фінансів.

Практичне заняття № 3

Тема: «Інструментальна наповненість фінансової інфраструктури» (2 год.)

Мета: засвоєння здобувачами вищої освіти інструментальної наповненості, класифікацій та інструментів фінансової інфраструктури.

Питання для опитування:

1. Поняття фінансових інструментів.
2. Різновиди фінансових інструментів.
3. Напрями та способи використання фінансових інструментів.

Додаткові питання:

1. Інструментальне наповнення фінансової інфраструктури: фінансові інструменти управлінської, інституційної інфраструктури та інструментарій обслуговуючої інфраструктури.
2. Класифікація фінансових інструментів залежно від способу їх регламентування: встановлені на законодавчій основі та визначені на підставі угод між двома суб'єктами .
3. Класифікація фінансових інструментів: за видами фінансових ринків, за періодом обертання, за характером фінансових зобов'язань, за пріоритетністю , за гарантованістю рівня доходності, за рівнем ризику.
4. Напрями використання фінансових інструментів : забезпечувальний та регулюючий.

Ключові слова: *фінансова інфраструктура, фінансові інструменти, податки, фінансова політика, монетарна політика, пільги, субсидія, дотації.*

Keywords: *financial infrastructure, financial instruments, taxes, fiscal policy, monetary policy, privileges, subsidies, subsidies.*

Для успішного виконання тестових і практичних завдань за темою «Інструментальна наповненість фінансової інфраструктури» рекомендується опрацювати наступні **літературні джерела**:

- основні [2, 3 11, 15-50];
- додаткові [1; 4-10, 12-14].

Практичні завдання:

Завдання 1. Підготувати презентацію за будь-яким інструментом фінансової політики (на вибір) України та/ або інших країн.

Завдання 2. Опрацювати питання лекції та літературні джерела. Визначити, які законодавчо нормативні акти регламентують порядок використання інструментів фінансової та монетарної політики.

Тестові завдання:

1. Важелем впливу в системі державних запозичень є :
 - а) % ставки;
 - б) погашення, умови випуску, % ставка;
 - в) умови випуску;
2. Визначення суми субсидії залежить від :
 - а) від заробітної плати;
 - б) бажання людини;
 - в) бажання людини та від фінансових можливостей держави;
 - г) від фінансових можливостей держави.
3. Державна позика – це:

- а) зберігання цінних паперів, що існують по бездокументарній та документарних формах;
 - б) спрямована на фінансах конкретних інвестиційних проектів за рахунок бюджету чи цільових державних позик;
 - в) джерело покриття бюджетного дефіциту та фінансово цільових інвестиційних проектів.
4. До ринкового інструментарію належать
- а) субсидії, субвенції, дотації;
 - б) кредити, депозити, лізинг, факторинг, цінні папери;
 - в) державні позики.
5. До складу фінансового механізму входять такі основні елементи:
- а) фінансові методи та фінансові важелі;
 - б) фінансове планування;
 - в) фінансові методи, фінансові важелі, фінансові інструменти.
6. За періодом обігу виділяють наступні види фондових інструментів :
- а) довгострокові цінні папери;
 - б) короткострокові цінні папери;
 - в) всі відповіді вірні.
7. За характером фінансових зобов'язань фінансові інструменти класифікуються як:
- а) всі відповіді вірні;
 - б) боргові фінансові інструменти;
 - в) інструменти, наступні фінансові зобов'язання за якими не виникають (інструменти без наступних фінансових зобов'язань).
8. Залежно від пріоритетної значимості, розрізняють :
- а) інструменти ринку цінних паперів;
 - б) первинні та вторинні фінансові інструменти;
 - в) інструменти ринку позичкових капіталів.
9. Інструменти фіскальної політики:
- а) державні позики, державні інвестиції;
 - б) податки;
 - в) податки, кошторисне фінансування, державні позики, державні субсидії, державні пенсії, державні інвестиції.
10. Субвенція – це
- а) доплата з державного бюджету задля збалансування бюджетів нижчих рівнів;
 - б) це грошова допомога, що надається державою за рахунок коштів бюджету, а також спеціальних фондів юридичним особам, місцевим державним органам, іншим державам;
 - в) форма грошової допомоги місцевим бюджетам із державного, яка призначена для конкретно визначеної цілі/цілей.

Практичне заняття № 4

Тема: «Банківська система як інституційна складова фінансової інфраструктури» (2 год.)

Мета: засвоєння здобувачами вищої освіти функції НБУ, капітал банку, банківські об'єднання і система як інституційна складова фінансової інфраструктури.

Питання для опитування:

1. НБУ як основний фінансовий інститут грошової сфери.
2. Комерційні банки – провідні фінансові інститути.
3. Роль пара банків в банківській системі.

Додаткові питання:

1. Функції НБУ. Для забезпечення організації готівкового грошового обігу.
2. Економічні засоби та методи грошово-кредитної політики.
3. Регулювання обсягу грошової маси.
4. Нормативи обов'язкового резервування коштів.
5. Капітал банку.
6. Банківські об'єднання.
7. Роль парабанків в банківській системі.
8. Фінансові компанії — лізингові, факторингові.

Ключові слова: НБУ, банк, комерційний банк, банківський нагляд, пара банки.

Keywords: NBU, bank, commercial bank, bank supervision, a couple of banks.

Для успішного виконання тестових і практичних завдань за темою «Банківська система як інституційна складова фінансової інфраструктури» рекомендується опрацювати наступні **літературні джерела**:

- основні [2, 3 11, 15-50];
- додаткові [1; 4-10, 12-14].

Практичні завдання:

Завдання 1. На підставі опрацьованої інформації (лекційного матеріалу та літературних джерел) необхідно:

- 1) навести законодавчо-нормативні документи, що регламентують діяльність банків та парабанків. Результат оформити у вигляді таблиці.
- 2) розглянути класифікацію банківських установ, навести приклади за кожною класифікаційною ознакою (оформити таблицею).
- 3) дослідити, скільки банківських установ є діючими в Україні та скільки із них мають представництва в Миколаївській області.
- 4) підготувати презентацію за одним із представників банківських установ або парабанків.

Завдання 2. Клієнт банку 01 червня подав у банк платіжне доручення № 12 на суму 50000 грн. на перерахування коштів за тару згідно договору. Залишок

на рахунку дозволяв оплатити платіжне доручення в термін, але через вину банку сума була списана з його кореспондентського рахунку 10 червня.

Завдання: 1. Які санкції платник має право застосовувати до банку за несвоєчасне списання коштів з рахунку відповідно до чинного законодавства України? 2. Визначте суму штрафу.

Тестові завдання:

1. Капітал банку складається з:
 - а) Резервного та пайового капіталу;
 - б) Капіталу у дооцінках та основного капіталу;
 - в) Додаткового і резервного капіталу;
 - г) Основного та додаткового капіталу.
2. Зі скількох рівнів складається банківська система:
 - а) 3; б) 1; в) 4; г) 2.
3. Головна роль банківської системи в Україні:
 - а) емісія грошей;
 - б) забезпечення населення кредитними коштами;
 - в) фінансове посередництво на грошовому ринку;
 - г) акумулювання коштів.
4. Грошовий ринок передбачає наявність такого товару як:
 - а) гроші; б) облігації; в) цінні папери; г) акції.
5. Мінімальний розмір статутного капіталу банку становить:
 - а) 500 млн.грн; б) 750 млн.грн; в) 200 млн.грн; г) 400 млн.грн
6. Діяльність НБУ регламентується чинним законодавством:
 - а) Конституцією України та ЗУ «Про НБУ»;
 - б) Податковим Кодексом та ЗУ «Про діяльність комерційних банків»;
 - в) ЗУ «Про НБУ»;
 - г) Конституцією України.
7. З якою метою банки розвивають міжнародну та міжрегіональну діяльність?
 - а) збільшення відділень банку;
 - б) для збільшення кількості залучених коштів;
 - в) захисту та представлення інтересів своїх членів
 - г) зменшення витрат
8. З якою метою комерційні банки звертаються за міжбанківським кредитом?
 - а) для покриття збитків;
 - б) для покриття нестачі в кредитних ресурсах;
 - в) для поширення своєї кредитної діяльності;
 - г) для регулювання ліквідності.
9. Залучені кошти банку - це:
 - а) кошти, які банк залучає шляхом випуску облігацій;
 - б) кошти, які банк залучає з других банківських установ;

в) кошти, які банк залучає шляхом випуску акцій, і розміщує серед акціонерів банку;

г) кошти, які банк залучає на вклади і депозити.

10. НБУ заснований у: а) 1993; б) 1990; в) 1991; г) 1995.

Практичне заняття № 5

Тема: «Фінансові компанії – елементи фінансової інфраструктури» (2 год.)

Мета: засвоєння здобувачами вищої освіти такими поняттями як лізингові компанії, брокерські та дилерські фірми та факторингові компанії.

Питання для опитування:

1. Поняття та основна роль фінансових компаній.
2. Лізингові компанії та їх діяльність.
3. Факторинг та факторингові компанії.

Додаткові питання:

1. Особливості діяльності брокерських та дилерських фірм.
2. Страхові компанії та пенсійні фонди: що у них спільне? Обґрунтуйте свою відповідь.

Ключові слова: фінансова компанія, лізинг, лізингова компанія, факторинг, факторингова компанія, фінансові послуги, кредити, депозити.

Keywords: *financial company, leasing, leasing company, factoring, factoring company, financial services, loans, deposits.*

Для успішного виконання тестових і практичних завдань за темою «Фінансові компанії – елементи фінансової інфраструктури» рекомендується опрацювати наступні **літературні джерела:**

- основні [2, 3 11, 15-50];
- додаткові [1; 4-10, 12-14].

Практичні завдання:

Завдання 1. Дослідити, на підставі яких законодавчо-нормативних документів здійснюють свою діяльність фінансові компанії, сформулювати відповідь у вигляді таблиці.

Завдання 1. Детально дослідити поняття «факторинг» та «лізинг». Навести порівняльну характеристику цих видів послуг за такими критеріями як суб'єкти їх надання, нормативні документи, на підставі яких здійснюються, особливості надання цих послуг.

Завдання 2. Користуючись інтернет-джерелами, з'ясувати, скільки лізингових компаній функціонують в Миколаївській області та Україні. Які основні умови лізингових операцій?

Тестові завдання:

1. Небанківські інститути кредитної системи, які спеціалізуються на кредитуванні продаж споживчих товарів з відстрочкою платежу – це:
 - а) фінансові компанії;
 - б) ломбарди;
 - в) банківські установи;
 - г) кредитні спілки.
2. Яким шляхом формуються ресурси фінансових компаній?
 - А) за нагромаджені кошти засновників;
 - б) шляхом випуску власних боргових зобов'язань, облігацій та векселів;
 - в) за кошти держави;
 - г) за рахунок інвестиційної діяльності.
3. Якою є основна функція фінансових компаній?
 - а) надання кредитів;
 - б) прийом дорогоцінних металів на зберігання;
 - в) надання кредитів покупцям споживчих товарів шляхом придбання у торгових фірм боргових зобов'язань якими були оформлені відповідні продажі;
 - г) прийняття депозитів від населення.
4. Лізингова компанія – це:
 - а) спеціалізована установа, яка здійснює посередницьку діяльність на умовах надання в оренду майна на умовах лізингу;
 - б) це установа, функцією яких є кредитування суб'єктів господарської діяльності та громадян за рахунок залучення коштів підприємств, установ, організацій, населення та інших кредитних ресурсів, касове та розрахункове обслуговування народного господарства;
 - в) обов'язковий платіж до відповідного бюджету, що справляється з платників зборів, з умовою отримання ними спеціальної вигоди, у тому числі внаслідок вчинення на користь таких осіб державними органами;
 - г) наука, яка займається вивченням способів максимально ефективного використання наявних у розпорядженні обмежених ресурсів.
5. Лізингові компанії бувають:
 - а) відкриті і закриті;
 - б) прямі і непрямі;
 - в) опосередковані і неопосередковані;
 - г) вузькоспеціалізовані і універсальні.
6. Фінансові організації на користь яких з боку виробництв здійснюється переуступка права отримання платежів від покупців та постачання товарів і послуг – це:
 - а) факторингова компанія;
 - б) лізингова компанія;
 - в) кредитна компанія;
 - г) депозитна компанія.
7. До найважливіших функцій факторингу належать:
 - а) інформаційна, прогностична, пізнавальна;

- б) регулююча, контролююча;
 - в) фінансування та кредитування, покриття ризику, функція управління дебіторською заборгованістю;
 - г) всі відповіді вірні.
8. Факторингові компанії не можуть здійснювати діяльність:
- а) з надання фінансових кредитів за рахунок прямо або опосередковано залучених коштів;
 - б) надання гарантій;
 - в) залучення фінансових активів юридичних осіб із зобов'язанням щодо наступного їх повернення;
 - г) надання фінансових кредитів (за рахунок власних коштів).
9. Хто є сторонами у договорі факторингу?
- а) фактор і клієнт;
 - б) отримувач і посередник;
 - в) кредитор і позичальник;
 - г) продавець і покупець.
10. Хто може бути клієнтом у договорі факторингу?
- а) лише фізична особа;
 - б) лише юридична особа;
 - в) як фізична так і юридична особа, які є суб'єктом підприємницької діяльності;
 - г) держава.

Практичне заняття № 6

Тема: «Страхові компанії та недержавні пенсійні фонди» (2 год.)

Мета: засвоєння здобувачами вищої освіти страхових компаній та недержавних пенсійних фондів України.

Питання для опитування:

1. Сутність та основні види діяльності страхових компаній.
2. Недержавні пенсійні фонди як інститути фінансової інфраструктури.

Додаткові питання:

1. Сутність та основні види діяльності страхових компаній.
2. Недержавні пенсійні фонди як інститути фінансової інфраструктури.
3. Обслуговування недержавних пенсійних фондів та управління ними.

Ключові слова: страхування, страхова компанія, страхувальник, страховик, пенсійний фонд, недержавний пенсійний фонд.

Keywords: *insurance, insurance company, insurer, insurer, pension fund, non-state pension fund.*

Для успішного виконання тестових і практичних завдань за темою «Страхові компанії та недержавні пенсійні фонди» рекомендується опрацювати наступні **літературні джерела**:

- основні [2, 3 11, 15-50];
- додаткові [1; 4-10, 12-14].

Практичні завдання:

Завдання 1. Дослідити, яка кількість страхових компаній та недержавних пенсійних фондів діють в Україні та Миколаївській області зокрема, їх динаміку за останні 5-10 років.

Завдання 2. Розглянути особливості діяльності страхових компаній та недержавних пенсійних фондів на конкретних прикладах (оформити доповіддю або презентацією).

Тестові завдання:

1. Це спеціалізовані інститути, що виконують функції страхування, тобто за рахунок підприємств, організацій, населення формують цільові фонди грошових коштів та здійснюють виплати з них при настанні певних подій (страхових випадків).

- а) страхові компанії; б) лізингові компанії
- в) холдингові компанії; г) факторингові компанії

2. До функцій страхової діяльності відносять:

- а) фіскальну; б) регулюючу; в) ризикову; г) превентивну.

3. Потенційна можливість збитку чи втрати доходу при настанні визначених подій, це :

- а) страховий інтерес; б) страховий ризик;
- в) страхова ймовірність; г) математична ймовірність.

4. Позов до третьої (винної) особи в збитку з метою компенсації матеріальних витрат страховика в обсязі виплаченого ним страхового відшкодування, це :

- а) суброгація; б) диверсифікація; в) контрибуція; г) франшиза.

7. За рахунок чого СК мобілізують грошові кошти :

- а) інвестування; б) держ. дотацій;
- в) страхових внесків; г) доходу від депозитів.

5. Це фінансова установа, що працює винятково для пенсійного забезпечення громадян і має статус неприбуткової організації :

- а) держ. пенсійний фонд; б) недерж. пенсійний фонд;
- в) фонд соціального страхування; г) інноваційний фонд.

6. За банківське обслуговування, зберігання та облік активів НПФ відповідає :

- а) адміністратор; б) компанія з управління активами;

в) банк-зберігач; г) держава.

7. За ведення бухгалтерського та фінансового обліку відповідає :

а) адміністратор; б) компанія з управління активами;

в) банк-зберігач; г) держава.

8. За інвестування коштів відповідає :

а) адміністратор; б) компанія з управління активами;

в) банк-зберігач; г) держава.

93. Кошти на індивідуальному пенсійному рахунку НПФ є :

а) власністю вкладника; б) власністю НПФ;

в) власністю держави; г) власністю банку-зберігача.

10. НПФ захищає вклади від інфляції шляхом:

а) інвестування; б) видачі кредитів;

в) переведення в іншу валюту; г) купівлі ЦП.

Практичне заняття № 7

Тема: «Біржі як суб'єкти обслуговуючої фінансової інфраструктури» (2 год.)

Мета: засвоєння здобувачами вищої освіти необхідність бірж, фондових та валютних бірж за їх призначенням.

Питання для опитування:

1. Суть та необхідність бірж.

2. Фондова біржа та її основні функції.

3. Валютна біржа та її призначення.

4. Основні учасники біржової діяльності.

Додаткові питання:

1. Поняття та сфери використання фінансової інженерії.

2. Сутність ринку похідних фінансових інструментів та його структура.

3. Ф'ючерсні угоди та їх особливості.

4. Форвардні операції на фінансовому ринку.

5. Ринок операцій своп.

6. Операції РЕПО: сутність, зміст, техніка реалізації, огляд міжнародного досвіду.

Ключові слова: біржа, фондова біржа, валютна біржа, контракт, акція, облігація.

Keywords: stock exchange, stock exchange, currency exchange, contract, stock, bond.

Для успішного виконання тестових і практичних завдань за темою «Біржі як суб'єкти обслуговуючої фінансової інфраструктури» рекомендується опрацювати наступні **літературні джерела:**

– основні [2, 3 11, 15-50];

– додаткові [1; 4-10, 12-14].

Практичні завдання:

Завдання 1. У відділі цінних паперів комерційного банку ведеться аналіз котировок акцій на фондовій біржі з визначенням власного біржового індексу, що розраховується як середнє арифметичне зважене курсів акцій п'яти найбільших емітентів, поділене на 1000. Як вагу беруть обсяг угод за акціями кожного емітента (кількість проданих акцій). У таблиці наведені підсумки торгів на біржі на початок і кінець тижня.

Емітент	Початок тижня		Кінець тижня	
	Курс акцій, тис. гр. од.	Обсяг угод, тис. шт.	Курс акцій, тис. гр. од.	Обсяг угод, тис. шт.
ПАКБ	45,0	3,4	43,0	3,8
АТ "Гама"	69,0	1,6	78,0	1,8
АТ "Рубін"	32,6	30,5	42,9	33,5
АПК	67,3	1,6	63,4	1,4
АТ "Веселка"	11,8	7,0	12,3	8,8

Визначити: біржові індекси на початок і кінець тижня, темп зростання біржового індексу, темпи зростання курсів акцій кожного емітента і коефіцієнт "бета" для акцій кожного емітента.

Завдання 2. М-р Арнович придбає з використанням маржі 1000 акцій компанії Rockford Systems за ціною 60 дол. за одиницю. Вихідний затребуваний рівень маржі - 50%, мінімальний рівень – 30%. Якщо ці акції впадуть до 50 дол., чи отримувє він запит на збільшення маржі?

Тестові завдання:

1. Основною функцією товарних бірж світової торгівлі є:

- а) забезпечення «переливу» фінансових активів у найбільш ефективні сектори світової економіки;
- б) забезпечення основного обсягу світового обороту товарів;
- в) встановлення рівноважної ціни на найважливіші товари світового господарства;
- г) забезпечення надходжень коштів до державного бюджету.

2. До основних функцій фондової біржі належать:

- а) первинна розміщення цінних паперів корпорацій;
- б) «перелив» грошових коштів від населення до держави і від держави до населення;
- в) забезпечення ліквідності цінних паперів;
- г) фінансове забезпечення товарообміну в країні;

3. Операція з цінними паперами здійснюється на:

- а) товарних біржах;
- б) фондових біржах;
- в) біржах праці.

г)ринках.

4. Біржа як сегмент інфраструктури виконує:

а) збалансування попиту та пропозиції шляхом відкритої купівлі — продажу;

б) упорядкування та уніфікація ринку товарів та сировинних ресурсів;

в) стимулювання розвитку ринку;

г) усі відповіді вірні

5. Біржове котирування це :

а) актив, дохідність якого визначена та відома з початку володіння цим активом;

б) визначення ринкової вартості цінних паперів протягом біржових торгів ;

в) офіційне видання біржі, в якому публікуються курси цінних паперів та супровідна інформація;

г) форма взаємовідносин між брокером і клієнтом, що виражається в передачі брокеру вказівок стандартного типу.

6. Біржа як сегмент інфраструктури виконує:

а) збалансування попиту та пропозиції шляхом відкритої купівлі — продажу;

б) упорядкування та уніфікація ринку товарів та сировинних ресурсів;

в) стимулювання розвитку ринку;

г) роль економічного індикатора.

7. Товарна біржа здійснює свою діяльність за принципами:

а) рівноправності учасників біржових торгів та застосування вільних цін;

б) публічного проведення біржових торгів та застосування вільних цін;

в)регулювання біржової діяльності державою, рівноправності учасників біржових торгів, застосування вільних (ринкових) цін, публічного проведення біржових торгів;

г) публічного проведення і рівноправності учасників біржових торгів, а також застосування вільних (ринкових) цін.

8. Що таке біржовий товар?

а) будь-який товар, вироблений вкраїні;

б) товари, якімаютьнайбільший попит;

в) тільки ті класи товарів, які можуть довго зберігатися;

г) речовинні товари, цінні папери, іноземна валюта.

9. Класифікація бірж за видами біржових товарів:

а) фондові; б) товарні, товарно-сировинні, аграрні;

в) валютні; й) митні; г) усе перераховане вище.

10. Класифікація бірж залежно відоб'єкта (асортименту) продажу:

а) універсальні та спеціалізовані;

б) товарні, фондові, валютні, митні;

в) універсальні, спеціалізовані, товарні, фондові, валютні, митні;

г) товарні, сировинні.

Практичне заняття № 8

Тема: «Суб`єкти інформаційного забезпечення функціонування фінансової інфраструктури» (2 год.)

Мета: засвоєння здобувачами вищої освіти матеріалу аудиторської фірми, інформаційних агенств та необхідність інформаційної складової фінансової інфраструктури.

Питання для опитування:

1. Сутність та необхідність інформаційної складової фінансової інфраструктури.
2. Аудиторські фірми.
3. Інформаційні агентства.
4. Консалтингові фірми.

Додаткові питання:

1. Аудиторські та консалтингові фірми. Інформаційні, рейтингові та аналітичні агенції, ріелторські контори, бюро кредитних історій.
2. Схема роботи клірингової компанії.
3. Порівняльні характеристики провідних світових клірингових організацій.
4. Методи управління ризиками клірингової діяльності.
5. Система клірингового членства.
6. Правила здійснення клірингової діяльності клірингового центру.

Ключові слова: інформація, обслуговування, аудиторська фірма, консалтинг.

Keywords: information, service, audit firm, consulting.

Для успішного виконання тестових і практичних завдань за темою «Суб`єкти інформаційного забезпечення функціонування фінансової інфраструктури» рекомендується опрацювати наступні **літературні джерела**:

- основні [2, 3 11, 15-50];
- додаткові [1; 4-10, 12-14].

Практичні завдання:

Завдання 1. На підставі наведених витягів із Статуту, Установчого договору та даних про склад засновників фірми визначте і поясніть, чи мають право зазначені фірми займатися аудитом. (При відповіді слід посилались на відповідні нормативні документи).

1) Аудиторська фірма “Консалтинг”. Мета і завдання функціонування фірми. Діяльність аудиторської фірми “Консалтинг” передбачає: 1) складання

аналітичних таблиць; 2) ведення бухгалтерського обліку; 3) консультації з оподаткування.

2) Аудиторська фірма “Аудит-ЛП”. Мета і завдання функціонування фірми. Діяльність аудиторської фірми “Аудит-ЛП” передбачає: 1) аудит; 2) супутні аудиту роботи; 3) рекламну діяльність; 4) видання інструктивних матеріалів.

3) Аудиторська фірма “Шанс”. Мета і завдання функціонування фірми. Діяльність аудиторської фірми “Шанс” передбачає: 1) аудит; 2) супутні аудиту роботи; 3) забезпечення інструктивними матеріалами своєї фірми; 4) торгівля канцелярськими товарами.

4) Аудиторська фірма “Аудит”. Мета і завдання функціонування фірми. Діяльність аудиторської фірми “Аудит” передбачає: 1) аудит; 2) розробку програмного забезпечення; 3) супутні аудиту роботи; 4) дослідницькі роботи.

5) Аудиторська фірма “Імпульс”. Мета і завдання функціонування фірми. Діяльність аудиторської фірми “Імпульс” передбачає: 1) аудит; 2) аудиторські послуги; 3) консультації щодо створення комерційних підприємств.

Завдання 2. Розглянути динаміку кількості аудиторських фірм, консалтингових фірм за останні 5 років. Зробити висновки.

Завдання 3. Розглянути особливості діяльності рейтингових та аналітичних агенцій, особливості нормативного регулювання їх діяльності.

Тестові завдання:

1. Між ким відображає взаємозв’язок фінансова інфраструктура?

- а) державою та населенням;
- б) фінансами та ринком фінансових послуг;
- в) економікою та фінансами;
- г) ринком фінансових послуг і посередниками.

2. Надійне функціонування фінансової інфраструктури засновується на узгодженості яких передумов?

- а) розробка і запровадження механізмів правового забезпечення, ефективне використання відповідного інструментарію;
- б) встановлення професійних вимог саморегулювними організаціями;
- в) розробка і запровадження механізмів правового забезпечення, формування розгалуженої мережі різноманітних установ та інституцій, ефективне використання відповідного інструментарію;
- г) формування розгалуженої мережі різноманітних установ та інституцій, ефективне використання відповідного інструментарію.

3. Фінансова інфраструктура- це:

- а) сукупність елементів, за допомогою яких опосередковуються фінансові відносини, використання яких забезпечує відтворення суспільних потреб;
- б) сукупність споруд, будівель, систем і служб необхідних для функціонування галузей матеріального виробництва та забезпечення умов життєдіяльності суспільства;

в) це система матеріально-технічних об'єктів і засобів, що обслуговує процеси фізичного переміщення товарів, а також інформаційні і фінансові потоки у сфері обігу, що опосередковують ці процеси;

г) різні установи, підприємства, організації, що обслуговують різноманітні види ринків, створюють сприятливі умови для їх ефективного функціонування.

4. Які є головні функції інфраструктури?

а) контрольно-облікова, інформаційна, технічна, представницька, посередницька, технічна;

б) регулююча, організаційна, забезпечувальна;

в) контрольно-облікова і специфічна;

г) загально ринкова і специфічна.

5. Брокерські і дилерські контори це посередники?

а) обслуговуючі організації;

б) державні;

в) інституційні;

г) комерційні.

6. Законодавча база та інструментарій складають:

а) оболонку фінансової інфраструктури;

б) півкулю фінансової інфраструктури;

в) коло фінансової інфраструктури;

г) серцевину фінансової інфраструктури.

7. Надійні функціонування фінансової інфраструктури:

а) формування розгалуження мережі різноманітних установ;

б) розробка і запровадження механізмів різноманітних установ і організацій;

в) всі відповіді вірні ;

г) ефективні використання відповідного інструментарію.

8. Ринкова інфраструктура – це:

а) сукупність пов'язаних між собою інститутів, діючих в межах особливих ринків і виконують певні функції;

б) система організацій, які обслуговують потреби розвитку всього національного ринку. Інфраструктура забезпечує формування і збереження єдності національного ринкового простору;

в) система вузькоспеціалізованих організацій, покликаних сприяти функціонуванню конкретного ринку. Приватна інфраструктура пов'язана з обслуговуванням конкретних операцій з реалізації тих чи інших товарів або послуг;

г) це єдність і цілісність єдиного економічного простору, загальне правове забезпечення господарської діяльності. Тому тут завжди відчувається присутність держави, різних асоціацій у регулюванні господарської діяльності;

9. Консалтингові фірми надають послуги суб'єктам економіки з питань:

а) дослідження і прогнозування ринку;

б) оцінки торговельно-політичних умов здійснення експортно-імпортних операцій;

в) розробки і впровадження маркетингових програм тощо;

г) усі відповіді вірні.

10. Аудиторська фірма – це :

а) незалежна висококваліфікована організація, яка на замовлення контролює і аналізує фінансову діяльність підприємств і організацій різних форм власності, їхні річні бухгалтерські звіти й баланси;

б) система організацій, які обслуговують потреби розвитку всього національного ринка. Інфраструктура забезпечує формування і збереження єдності національного ринкового простору;

в) сукупність споруд, будівель, систем і служб необхідних для функціонування галузей матеріального виробництва та забезпечення умов життєдіяльності суспільства;

г) сукупність пов'язаних між собою інститутів, діючих в межах особливих ринків і виконують певні функції.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ (ЗАЛІК)

1. Поняття фінансової інфраструктури.
2. Поняття та основне призначення фінансового ринку.
3. Ринок фінансових послуг, його сегменти.
4. Суть фінансових послуг, їх види.
5. Взаємозв'язок фінансової інфраструктури з фінансовим ринком і ринком фінансових послуг.
6. Елементи фінансової інфраструктури.
7. Поняття фінансових інструментів.
8. Види фінансових інструментів.
9. Напрями використання фінансових інструментів.
10. Способи використання фінансових інструментів.
11. НБУ як основний фінансовий інститут грошової сфери.
12. Комерційні банки – провідні фінансові інститути.
13. Основні види діяльності комерційних банків.
14. Небанківські фінансово-кредитні установи.
15. Роль парабанків в банківській системі.
16. Поняття та основна роль фінансових компаній.
17. Лізингові компанії та їх діяльність.
18. Види лізингу. Відмінність між лізингом та орендою.
19. Факторинг та факторингові компанії.
20. Переваги та недоліки факторингу.
21. Сутність та основні види діяльності страхових компаній.
22. Страховий ринок, його необхідність, призначення.
23. Суб'єкти страхового ринку.
24. Недержавні пенсійні фонди як інститути фінансової інфраструктури.
25. Інвестиційні можливості недержавних пенсійних фондів.
26. Суть та необхідність бірж.
27. Види бірж. Основні учасники біржової діяльності.
28. Фондова біржа та її основні функції.
29. Суб'єкти фондової біржі.
30. Валютна біржа та її призначення.
31. Інформаційної складової фінансової інфраструктури.
32. Аудиторські фірми, їх діяльність.
33. Інформаційні агентства, їх призначення.
34. Консалтингові фірми.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Organizational and Financial Principles for the Development of Euroregions / Iaroslav V. Petrunenko, Svitlana I. Belej, Maryna V. Petchenko, Nataliia V. Kovalenko, Olena A. Bodnar, Nataliia G. Maslak // International Journal of Economics & Business Administration, Volume VIII, Issue 3, 150-160, 2020. URL: <https://www.ijeaba.com/journal/493>.
2. Асоціація українських банків: офіційний веб-сайт. URL: <http://aub.org.ua>.
3. Базичевич В.Д., Баластрик Л.О. Державні фінанси: Навч. Посібник. К: Атіка. 2018. 456с.
4. Боднар О. А. Вrabіє Н.В. Джосан В.П. Фінансова реструктуризація: особливості та ефективність проведення в Україні. Інфраструктура ринку: Електрон. наук.-практ. журнал. Випуск 36/2019. Одеса. 2019. С. 88-92. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/36_2019_ukr/16.pdf.
5. Боднар О. А. Інституційне забезпечення сільського розвитку. Вісник аграрної науки Причорномор'я. Вип. 4. (92). С.61-69. URL: <http://visnyk.mnau.edu.ua/statti/2016/n92v4r2016bodnar.pdf>.
6. Боднар О. А., Гринчук Ю. В., Бережанський С. О. Особливості фінансування санаційних заходів. Електронне наукове фахове видання з економічних наук Modern Economics. №17. 2019. С. 39-44. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/features-of-financing-remedial-measures/>.
7. Боднар О. А., Кучер В. А. Особливості формування фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств в сучасних умовах. Електронне наукове фахове видання з економічних наук Modern Economics. № 6. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/osoblyvosti-formuvannia-finansovykh-resursiv-silskohospodarskykh-pidpriumstv/>.
8. Боднар О. А., Паламарчук В. С., Гаврилов А. О. Аналіз стану ринку банківських послуг України в умовах пандемії / Електронне наукове фахове видання з економічних наук Modern Economics. №23. 2020. 13-19. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/23-2020/bodnar.pdf>.
9. Боднар О. А., Тішечкіна К. В., Іваненко Г. Ю., Тарасенко В. П. Управління та засоби мінімізації кредитного ризику банку. Електронне наукове фахове видання з економічних наук Modern Economics. №15. 2019. С. 21-26. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/control-and-methods-of-minimizing/>.
10. Борзенко О. Глобальний фінансовий ринок / Економічна теорія. 2017. № 2. С. 97-111.
11. Боринець С.Я. Теорія та практика світових фінансів. К.: ВПЦ «Київський університет». 2016. 350 с.
12. Верховна Рада України: офіційний веб-портал. URL: <http://rada.gov.ua>.
13. Вовчак О.Д., Костак З.Р. Історія грошей і банківництва: навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівського торгівельно-економічного університету. 2016.196 с.
14. Все про банки в Україні: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.ukrbanks.info/>

15. Дема Д. І. Абрамова І. В., Недільська Л. В. Фінансовий ринок: навч. Посібник. Житомир : ЖНАЕУ. 2017. 448 с.
16. Державна казначейська служба України: офіційний веб-портал. URL: <http://www.treasure.gov.ua>.
17. Державна служба статистики: офіційний веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
18. Державне бюджетування в Україні: сутність та основні детермінанти / [З.С. Варналій, К.В. Коваленко, С.В. Онищенко, І.В. Савич]; за ред. З.С. Варналія. К.: Знання України, 2016. 395 с.
19. Довідник банківських установ: офіційний веб-сайт. URL: <http://www.bank.gov.ua>.
20. Кафедра фінансів, банківської справи та страхування Миколаївського національного аграрного університету: офіційний веб-сайт. URL: finance.mnau.edu.ua
21. Кириленко О.П. Фінанси (Теорія і вітчизняна практика): Навч.посібник. Тернопіль: Астон, 2018. 209 с.
22. Мацук З.А. Фінансовий ринок. Навчально-методичні вказівки для практичних занять. Івано-Франківськ: Електронне видання, 2017. – 56 с.
23. Мацук З.А. Фінансовий ринок. Навчально-методичні вказівки для самостійної роботи. Івано-Франківськ: Електронне видання, 2017. 68 с.
24. Мельник О. І., Боднар О. А. Запровадження фінансових інновацій у вітчизняній банківській практиці. Електронне наукове видання з економічних наук Modern Economics. № 8. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/implementation-of-financial-innovations-in-domestic-banking-practice>.
25. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України: офіційний веб-сайт. URL: <http://www.me.gov.ua>.
26. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського: офіційний веб-сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
27. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку URL: <http://www.nssmc.gov.ua>.
28. Національний банк України: офіційний веб-сайт. URL: <http://bank.gov.ua>.
29. Національні фінанси: [підручник] / [В.І. Грушко, О.С. Наконечна, О.Г. Чумаченко]; за ред. В.І. Грушка; ВНЗ "Ун-т економіки та права "КРОК". К.: ВНЗ "Ун-т економіки та права "КРОК", 2017. 656 с.
30. Офіційний сайт Верховної ради України. URL: <http://portal.rada.gov.ua>.
31. Офіційний сайт Державної митної служби України. URL: <http://www.customs.gov.ua>.
32. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. URL: <http://sfs.gov.ua/>.
33. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://minfin.com.ua/>
34. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/>

35. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://nfp.gov.ua/>
36. Пасічник І.О. Бюджетна система України та зарубіжних країн: Навч. посібник. К.: Знання-пресе, 2017. 212 с.
37. Положення про провадження депозитарної і клірингової діяльності та забезпечення здійснення розрахунків за правочинами щодо цінних паперів Національним банком України: Постанова Правління Національного банку України від 21.12.2017 р. № 140. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0140500-17> (дата звернення 30.04.2020).
38. Про інститути спільного інвестування: Закон України від 05.07.2012 р. № 5080-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5080-17> (дата звернення 30.04.2020).
39. Про фінансовий лізинг: Закон України від 16.12.1997 р. № 723/97-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/723/97-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 30.04.2020).
40. Про фінансові послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 р. № 2664-III. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2664-14> (дата звернення 30.04.2020).
41. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3480-15> (дата звернення 30.04.2020).
42. Рожко О.Д. Державні фінанси України: детермінанти та пріоритети розвитку: [монографія]. К.: Вид-во Ліра-К. 2016. 360 с.
43. Романенко О.Р. Фінанси: Підручник. К.: Центр навч. літератури, 2017. 484 с.
44. Українська Національна Іпотечна Асоціація: офіційний веб-сайт. URL: <http://www.unia.com.ua>.
45. Українські підручники онлайн: веб-сайт. URL: <http://pidruchniki.ws.ua>.
46. Фінанси. Підручник / [І.О. Лютий, С.Я. Боринець, З.С. Варналій та ін.]; за ред. І.О. Лютого. К.: Вид-во Ліра-К, 2017. 728 с.
47. Фінансово-економічна грамотність: Підручник: у 2 частинах / авт. кол.; за редакцією д-ра екон. наук, проф. Жихор О.Б., д-ра екон. наук, проф. Димченко О.В. К.: Кондор, 2017. Частина 1.: Основи національної економіки, економіки регіонів та фінансової системи України. 800 с.
48. Фондовий ринок: [підручник] / [В.Д. Базилевич, В.М. Шелудько, В.В. Вірченко та ін.]; за ред. В.Д. Базилевича. Книга 2. К.: Знання, 2016. – 686 с.
49. Шпак Н.О., Ярошевич Н.Б., Побурко О.Я. Фінанси, гроші та кредит: Навчальний посібник. Львів: Львівська політехніка, 2018. 416 с.
50. ABC SCROOGE III [Електронний ресурс] : інструкція користувача програмного забезпечення при вивченні фінансових дисциплін для здобувачів вищої освіти галузей знань 07 "Управління та адміністрування" , 05 "Соціальні та поведінкові науки", 28 "Публічне управління та адміністрування" / уклад. : Н. М. Сіренко, М. Д. Бабенко, А. В. Бурковська [тв ін.]. текст. дані. Миколаїв : МНАУ, 2019. 628 с.

Навчальне видання

ФІНАНСОВА ІНФРАСТРУКТУРА

Методичні рекомендації

Укладач:
Боднар Олена Андріївна

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 2
Тираж 25 прим. Зам. №

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м. Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.